

 GRADA®

# MODERNÍ GYNEKOLOGIE

2., PŘEPRACOVANÉ A DOPLNĚNÉ VYDÁNÍ

Aleš Roztočil  
editor





# MODERNÍ GYNEKOLOGIE

2., PŘEPRACOVANÉ A DOPLNĚNÉ VYDÁNÍ

Aleš Roztočil  
editor

GRADA Publishing

**Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy**

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.

**Prof. MUDr. Aleš Roztočil, CSc. – editor**

## **MODERNÍ GYNEKOLOGIE** **2., přepracované a doplněné vydání**

**Recenzenti:**

Prof. MUDr. Milan Kudela, CSc.

Prof. MUDr. Miloš Mlynček, CSc.

Vydání odborné knihy schválila Vědecká redakce nakladatelství Grada Publishing, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2024

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2024

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 9263. publikaci

Odpovědná redaktorka Mgr. Helena Vorlová

Sazba a zlom Antonín Plicka

Texty a obrázky do kapitoly 1 Milníky v dějinách gynekologie byly se souhlasem autorek převzaty z publikace Historie medicíny od pravěku do roku 2020. Praha: Slovart 1997.

Kromě dále uvedených, dodali obrázky a fotografie autoři.

Perokresby ke kapitole 3 MUDr. Radek Jakša; fotografie ke kapitole 6 MUDr. Věra Hořinová; ke kapitole 24.8.

fotografie z vlastních operací MUDr. Pavel Bartoš, Ph.D. kamerou FULL HDTV K. STORZ; obrázky dle podkladů

od autorů ke kapitolám 3, 5, 6, 7, 12, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 27 a 29 překreslila Jana Řeháková, DiS.,

perokresby ke kapitolám 5, 10, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 23, 24 a 27 Jana Nejtková.

Autorka kapitoly 13 děkuje MUDr. J. Malinovi za poskytnutí fotografií mikroskopických preparátů

a MUDr. L. Kroftovi za ultrazvukovou dokumentaci.

Počet stran 800

1. vydání, Praha 2024

Vytisklo TISK CENTRUM s.r.o., Moravany u Brna

*Názvy produktů, firem apod. použité v této knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.*

*Postupy a příklady v knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorů. Z jejich praktického uplatnění ale nevyplývají pro autory ani pro nakladatelství žádné právní důsledky.*

ISBN 978-80-271-7313-6 (pdf)

ISBN 978-80-271-2005-5 (print)

## Hlavní autor a editor

**Prof. MUDr. Aleš Roztočil, CSc.** – Gynekologicko-porodnické oddělení Nemocnice Jihlava

## Kolektiv autorů

**MUDr. Zdeněk Adamík, Ph.D., MBA** – Gynekologicko-porodnické oddělení, Krajská nemocnice T. Bati, Zlín

**Prof. MUDr. Václav Báča, Ph.D.** – Ústav anatomie 3. LF UK, Praha

**MUDr. Markéta Bahníková** – Centrum pro léčbu endometriózy, Ústav pro péči o matku a dítě, Praha

**MUDr. Věra Benešová** – Onkologické oddělení Nemocnice Jihlava

**MUDr. Petr Cvrček, Ph.D.** – Ambulance bolesti ARO Nemocnice Jihlava

**MUDr. et PhDr. Pavel Čepický, CSc.** – Gynekologická ambulance LEVRET, s. r. o., Praha

**Prof. MUDr. Antonín Doležal, DrSc.** – Praha

**MUDr. Zdenka Dolná** – Centrum pro léčbu endometriózy, Ústav pro péči o matku a dítě, Praha

**MUDr. Jan Drahoňovský, MBA** – Centrum pro léčbu endometriózy, Ústav pro péči o matku a dítě, Praha

**Nancy Duinová** – The Medical Journalists' Association

**MUDr. Dionýz Dvořák** – Gynekologicko-porodnické oddělení Nemocnice Jihlava

**PhDr. Vlasta Dvořáková, PhD.** – Katedra zdravotnických studií, Vysoká škola polytechnická Jihlava

**Prof. MUDr. Michael Halaška, DrSc.** – Urologická klinika 3. LF UK a FNKV, Praha

**Doc. MUDr. Jiří Hanáček, PhD.** – Centrum pro léčbu endometriózy, Ústav pro péči o matku a dítě, Praha

**MUDr. Petra Herboltová** – Gynekologicko-porodnické oddělení Nemocnice Jihlava

**Doc. PhDr. Ludmila Hlaváčková, CSc.** – Ústav dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF UK, Praha

**MUDr. Lukáš Horčíčka, Ph.D.** – GONA spol. s r.o., Praha

**Prof. MVDr. et RNDr. Petr Hořín, CSc.** – Fakulta veterinárního lékařství, Ústav genetiky, Veterinární univerzita, Brno; Lékařská fakulta, Ústav lékařské genetiky a genomiky, Masarykova univerzita, Brno

**MUDr. Věra Hořínová** – Ambulance klinické genetiky, Jihlava; Oddělení genetiky, Reprofit International, Brno

**MUDr. Petr Hubka, Ph.D.** – Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a FN Bulovka, Praha

**Doc. MUDr. Roman Chmel, Ph.D., MHA** – Gynekologicko-porodnická klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha

**MUDr. Katarína Ivánková** – Centrum pro léčbu endometriózy, Ústav pro péči o matku a dítě, Praha

**Prof. MUDr. Vladimír Kališ, Ph.D.** – Gynekologicko-porodnická klinika LF UK a FN, Plzeň

**MUDr. Jiří Kepák, CSc.†**

**MUDr. Pavla Kolíková** – Gynekologicko-porodnické oddělení Nemocnice Jihlava

**Prof. MUDr. David Kužel, CSc.** – Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

**MUDr. Ludmila Lázničková** – Centrum naděje a pomoci z.s. (CENAP), Brno

**MUDr. Jan Majer, MBA** – Gynekologická ambulance, Jihlava

**Prof. MUDr. Michal Mára, CSc.** – Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

**MUDr. Zuzana Marvanová** – Centrum pro léčbu endometriózy, Ústav pro péči o matku a dítě, Praha

**Prof. MUDr. Jaromír Mašata, CSc.** – Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

**MUDr. Jiří Neubauer** – Oddělení zobrazovacích metod, Nemocnice Jihlava

**Mgr. Soňa Niklová** – Nemocnice Havlíčkův Brod

**PhDr. Lada Nováková, PhD.** – Vysoká škola polytechnická Jihlava

**MUDr. Martina Novotná** – Ústav lékařské etiky LF MU, Brno, Reprofit International s.r.o. Klinika reprodukční medicíny

**Doc. MUDr. Zlatko Pastor, Ph.D.** – Gynekologicko-porodnická klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha

**MUDr. Roman Peschout, MBA** – Freya GYN s.r.o., Jihlava

**Prof. MUDr. Radovan Pilka, Ph.D.** – Porodnicko-gynekologická klinika LF UP a FN, Olomouc  
**Doc. MUDr. Jiří Presl, Ph.D.** – Gynekologicko-porodnická klinika FN Plzeň a LF UK v Plzni  
**JUDr. Ing. Lukáš Prudil, Ph.D.** – AK PRUDIL a spol., s.r.o., Brno  
**Prof. PhDr. Ladislav Rabušic, CSc.** – Fakulta sociálních studií, Ústav populačních studií MU, Brno  
**Simona Roztočilová** – Rehabilitační oddělení FN Brno  
**MUDr. David Rumpík, Ph.D.** – Klinika reprodukční medicíny a gynekologie, Zlín  
**MUDr. Taťána Rumpíková, Ph.D.** – Klinika reprodukční medicíny a gynekologie, Zlín  
**Doc. MUDr. Zdeněk Rušavý, Ph.D.** – Gynekologicko-porodnická klinika LF UK a FN, Plzeň  
**MUDr. Karel Řežábek, CSc.** – Centrum asistované reprodukce, Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Praha  
**Prof. MUDr. Jiří Sláma, Ph.D.** – Onkogynekologické centrum, Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Praha  
**MUDr. Lubomír Slaviček, Ph.D.** – Onkologické oddělení Nemocnice Jihlava  
**Jenny Sutcliffová** – Gret Ormont Street Hospital, London  
**MUDr. Pavla Svobodová, Ph.D.** – Gynekologická klinika 3. LF UK a ÚVN – Vojenské fakultní nemocnice, Praha  
**MUDr. Petr Šafář, CSc.** – Ústav pro péči o matku a dítě, Praha  
**Doc. MUDr. Ondřej Šimetka, Ph.D., MBA** – Gynekologicko-porodnická klinika LF OU a FN Ostrava  
**Prof. MUDr. Petra Tesařová, CSc.** – Onkologická klinika 1. LF UK a VFN, Praha  
**MUDr. Erika Utracká** – Ústav pro péči o matku a dítě, Praha  
**Prof. MUDr. Zdeněk Vacek, DrSc.†**  
**Mgr. Magdaléna Vojtěchová, MBA** – Fakulta zdravotnických studií, Univerzita Pardubice  
**MUDr. Petra Vrzáčková, Ph.D., FECSM** – TH klinika s.r.o., Atoda Medical, NUDZ Klecany  
**Doc. MUDr. Vít Weinberger, Ph.D.** – Gynekologicko-porodnická klinika FN Brno a LF MU, Brno  
**Prof. MUDr. Roman Zachoval, Ph.D., MBA** – Urologická klinika 3. LF UK a FTN, Praha

# Obsah

Seznam použitých zkratk	XV	3.4 Hráz – <i>perineum</i>	53
Předmluva ke druhému, přepracovanému a doplněnému vydání <i>Moderní gynekologie</i>	XXV	3.5 Svaly pánevního dna – <i>diaphragma pelvis</i>	53
<b>1 Milníky v dějinách gynekologie (Nancy Duinová, Jenny Sutcliffová)</b>	<b>1</b>	3.6 Povázky a prostory hráze, pánevního dna a malé pánve – <i>fasciae perinei, diaphragmatis pelvis et pelvis minoris</i>	55
1.1 Úleva od bolesti	2	3.7 Prs – <i>mamma</i>	57
1.2 Počátky genetiky	2	<b>4 Embryologie reprodukčních orgánů ženy (Zdeněk Vacek)</b>	<b>61</b>
1.3 Vyšetřování a operace	3	4.1 Vývoj urogenitálního systému	62
1.3.1 Vyšetření	4	4.1.1 Vývoj močového ústrojí	62
1.3.2 Operace vaječníků	4	4.1.2 Vývojové vady močového ústrojí	68
1.3.3 Dopad gynekologické chirurgie	6	4.2 Vývoj pohlavního ústrojí	69
1.4 Zdravotní sestry	6	4.2.1 Vývoj pohlavních žláz a jejich vývodných cest	69
1.5 William Stewart Halsted	7	4.2.2 Vývoj zevních pohlavních orgánů	74
1.6 Karl Landsteiner a krevní skupiny a Rh faktor	7	4.2.3 Vývojové vady pohlavního ústrojí	75
1.7 Syfilis	8	<b>5 Životní období ženy (Jiří Hanáček)</b>	<b>79</b>
1.8 Endokrinní systém	9	5.1 Klimakterium	80
1.9 Boj proti infekci	10	5.1.1 Psychické příznaky	82
1.10 Objev prvního antibiotika	11	5.1.2 Neurovegetativní příznaky	82
1.11 Kontrola porodnosti	12	5.1.3 Somatické příznaky	83
1.12 Vývoj perorální antikoncepce	13	5.1.4 Léčba klimakterického syndromu	84
1.13 Bolest	15	5.2 <i>Senium</i>	90
1.14 Výzkum sexuality	16	5.2.1 Stárnutí a stáří	90
1.15 Ženy a rakovina	18	5.2.2 Změny ve stáří	91
1.16 AIDS – smrtící virus	19	5.2.3 Zastoupení seniorů v populaci	91
<b>2 Dějiny české gynekologie (Ludmila Hlaváčková)</b>	<b>23</b>	5.2.4 Proces stárnutí	92
2.1 Od čtyřicátých let 19. století do rozdělení pražské univerzity v letech 1883–1884	24	5.2.5 Jak stárnutí zpomalit?	93
2.2 Od rozdělení pražské lékařské fakulty na českou a německou v roce 1883 do vzniku Československé republiky v roce 1918	28	<b>6 Genetika v gynekologii (Petr Hořín, Věra Hořínová)</b>	<b>95</b>
2.3 Od vzniku Československé republiky v roce 1918 do roku 1945	32	6.1 Genetika, genomika, precizní medicína a gynekologie	96
<b>3 Normální a topografická anatomie ženských pohlavních orgánů a prsu (Václav Báča)</b>	<b>37</b>	6.2 Klinická genetika v gynekologii a porodnictví	98
3.1 Pánev – <i>pelvis</i>	38	6.2.1 Vrozené vývojové vady ženských pohlavních orgánů	98
3.2 Vnitřní ženské pohlavní orgány	40	6.2.2 Komplexní fenotypy s prokázanou dědičnou komponentou	101
3.2.1 Vaječník – <i>ovarium</i>	40	6.2.3 Gynekologická nádorová onemocnění	102
3.2.2 Vejcovod – <i>tuba uterina</i>	43	6.3 Možnosti léčby a prevence problémů s genetickou příčinou, genetické poradenství	103
3.2.3 Děloha – <i>uterus</i>	43	6.3.1 Shrnutí	103
3.2.4 Pochva – <i>vagina</i>	48	<b>7 Vyšetřovací metody v gynekologii (Aleš Roztočil)</b>	<b>105</b>
3.3 Zevní ženské pohlavní orgány	49	7.1 Faktory ovlivňující stav pacientky	106
3.3.1 Velké stydké pysky – <i>labia majora pudendi</i>	50	7.2 Komunikace	106
3.3.2 Malé stydké pysky – <i>labia minora pudendi</i>	50	7.3 Prostředí	106
3.3.3 Poševní předsíň – <i>vestibulum vaginae</i>	51	7.4 Základní gynekologická vyšetření	106
3.3.4 Ženská močová trubice – <i>urethra feminina</i>	52		



7.4.1 Anamnéza .....	106	10.2 Imunologická vyšetření .....	153
7.4.2 Menstruační kalendář .....	108	10.3 Mikrobiologie .....	153
7.4.3 Aspekce – vyšetření pohledem .....	108	10.4 Hematologie .....	154
7.4.4 Fyzikální vyšetření .....	110	10.5 Cytologické vyšetření .....	154
7.4.5 Vyšetření břicha .....	110	10.6 Biopsie .....	155
7.4.6 Gynekologické vyšetření .....	111		
7.4.7 Vyšetření prsů .....	114	<b>11 Gynekologická endokrinologie (Pavel Čepický) .....</b>	<b>157</b>
7.4.8 Kontinuita vyšetření .....	115	11.1 Hormony ovaria .....	158
<b>8 Anamnéza dvě (Antonín Doležal) .....</b>	<b>117</b>	11.1.1 Estrogeny a antiestrogeny .....	158
8.1 První kontakt s pacientkou – anamnéza .....	118	11.1.2 Gestageny a antigestageny .....	161
8.1.1 Obecná charakteristika .....	118	11.1.3 Androgeny a antiandrogeny .....	163
8.1.2 Relace lékař pacientka .....	119	11.1.4 Ovariální peptidy .....	164
8.1.3 Prvé kontakty – individuální přístup .....	119	11.1.5 Ovariální eikosanoidy .....	164
8.1.4 Komplexní pozorování .....	120	11.2 Ovariální cyklus .....	164
8.2 Anamnéza .....	122	11.3 Menstruační cyklus .....	166
8.2.1 Secreta mulierum .....	122	11.3.1 Histologie menstruačního cyklu .....	166
8.2.2 Strategie a taktika rozhovoru .....	123	11.3.2 Klinika menstruačního cyklu .....	167
8.2.3 Složky anamnézy .....	123	11.4 Řízení ovariální činnosti .....	167
8.2.4 Obecné přístupy .....	124	11.4.1 Gonadotropiny .....	167
8.2.5 Tělesné funkce .....	125	11.4.2 Gonadoliberin a jeho analoga .....	167
8.2.6 Gynekologické informace .....	127	11.4.3 Neurotransmitterové systémy ovlivňující produkcí gonadoliberinu .....	168
8.2.7 Reprodukční normalita .....	127	11.4.4 Zpětnovazebná regulace hypothalamo- -hypofýzo-ovariální osy .....	169
8.2.8 Klimax .....	128	11.4.5 Ostatní hormony se vztahem k ovariální funkci .....	170
8.2.9 Současné onemocnění .....	128	11.5 Poruchy menstruačního cyklu .....	171
8.2.10 Bolest .....	128	11.5.1 Formální klasifikace poruch ovariální funkce .....	171
8.2.11 Krvácení .....	129	11.5.2 Hormonální klasifikace poruch menstruačního cyklu .....	171
8.2.12 Výtok .....	129	11.5.3 Poruchy menstruačního cyklu podle místa vzniku .....	172
8.2.13 Poruchy urogynekologické .....	130	11.5.4 Vyšetření poruch menstruačního cyklu .....	176
		11.5.5 Léčba poruch menstruačního cyklu .....	177
<b>9 Zobrazovací metody v gynekologii (Roman Peschout, Jiří Neubauer) .....</b>	<b>131</b>	11.5.6 Problémy spojené s menstruačním cyklem .....	179
9.1 Ultrazvuk v gynekologii .....	132	11.6 Patologie androgenů u ženy .....	181
9.1.1 Princip zobrazení .....	132	11.6.1 Hyperandrogenní stavy .....	181
9.1.2 Výhody vyšetření .....	132	11.6.2 Hypoandrogenní stavy .....	181
9.1.3 Přístupy k vyšetření .....	132	11.7 Prepuberta a puberta .....	181
9.1.4 Vlastní využití ultrazvuku v praxi .....	133	11.7.1 Novorozenecké období .....	181
9.2 Počítačová tomografie (computed tomography – CT) ...	139	11.7.2 Dětské období .....	181
9.2.1 Princip zobrazení .....	139	11.7.3 Endokrinologie ženské puberty .....	181
9.2.2 Výhody vyšetření .....	139	11.7.4 Somatické změny během ženské puberty ...	182
9.2.3 Nevýhody vyšetření .....	140	11.7.5 Předčasná puberta (pubertas praecox) .....	182
9.2.4 Metodika vyšetření .....	140	11.7.6 Opožděná puberta (pubertas tarda) .....	182
9.2.5 Možnosti rozlišení jednotlivých tkání a orgánů páneve .....	141	11.8 Klimakterium a postmenopauza .....	183
9.3 Magnetická rezonance (MR) (magnetic resonance imaging – MRI) .....	141	11.8.1 Obecné úvahy .....	183
9.3.1 Princip zobrazení .....	141	11.8.2 Endokrinologie perimenopauzy a postmenopauzy .....	183
9.3.2 Výhody vyšetření .....	142	11.8.3 Klinika perimenopauzy .....	184
9.3.3 Nevýhody vyšetření .....	143	11.8.4 Klinika postmenopauzy .....	184
9.3.4 Kontraindikace vyšetření .....	143	11.8.5 Hormonální substituce .....	185
9.3.5 Metodika vyšetření .....	144		
9.4 PET/CT (pozitronová emisní tomografie/CT) .....	145	<b>12 Gynekologie a porodnictví v kontextu českého demografického vývoje (Ladislav Rabušic) .....</b>	<b>187</b>
9.4.1 Princip zobrazení .....	145	12.1 Vývoj a současný stav porodnosti .....	188
9.4.2 Výhody vyšetření .....	146	12.2 Proč nízká porodnost a plodnost? .....	193
9.4.3 Kontraindikace vyšetření .....	146	12.3 Česká porodnost a plodnost v blízké budoucnosti ...	198
9.4.4 Nevýhody vyšetření .....	146		
9.4.5 Indikace vyšetření .....	146		
9.5 Obrazová příloha nálezů zobrazovacích metod .....	147		
<b>10 Laboratorní vyšetření (Roman Peschout) .....</b>	<b>151</b>		
10.1 Biochemické vyšetření .....	152		

<b>13 Plánované rodičovství (Pavel Čepický, Aleš Roztočil, Ludmila Lázníčková) .....</b>	<b>203</b>
13.1 Antikoncepce, intercepce, sterilizace .....	204
13.1.1 Antikoncepce .....	204
13.1.2 Intercepce .....	210
13.1.3 Sterilizace .....	211
13.2 Umělé ukončení těhotenství .....	212
13.2.1 Historie .....	213
13.2.2 Počty interrupcí .....	213
13.2.3 Postup při provedení umělého ukončení těhotenství .....	214
13.2.4 Metody provedení interrupce .....	214
13.3 Sterilizace ženy .....	219
13.3.1 Právní rámec sterilizace v České republice .....	219
13.3.2 Způsoby provedení sterilizace ženy .....	220
13.3.3 Rizika sterilizace .....	222
13.3.4 Spolehlivost sterilizace jako antikoncepční metody .....	222
13.4 Přirozené plánování rodičovství .....	223
13.4.1 Metody založené na výpočtu plodných dnů .....	223
13.4.2 Metoda laktační amenorey (LAM) .....	224
13.4.3 Metody založené na sledování určitých příznaků, které se mění v závislosti na průběhu cyklu .....	224
13.4.4 Výhody a nevýhody přirozených metod obecně .....	230
<b>14 Sexualita ženy a její poruchy (Zlatko Pastor) .....</b>	<b>233</b>
14.1 Principy a změny ženského sexuálního chování v historických souvislostech .....	234
14.2 Gynekologická sexuologie .....	234
14.3 Ženská sexuální anatomie a fyziologie .....	235
14.3.1 Fyziologie pohlavního styku .....	237
14.4 Ženské „sexuální tekutiny“ a koitální inkontinence ...	238
14.5 Sexualita v ženských životních etapách .....	240
14.6 Sexualita v souvislosti s gynekologickým onemocněním a operacemi .....	240
14.6.1 Krvácení během a po pohlavním styku .....	240
14.7 Ženské sexuální dysfunkce, prevalence a klasifikace .....	241
14.7.1 Prevalence FSD .....	241
14.7.2 Klasifikace FSD .....	241
14.8 Diferenciální diagnostika v problematice pohlavní orientace a identifikace, ženské sexuální parafie ...	245
<b>15 Sexuální násilí, znásilnění (Aleš Roztočil) .....</b>	<b>247</b>
15.1 Motivace pachatelů .....	248
15.2 Důsledky znásilnění .....	248
15.3 Znásilnění v náboženství .....	248
15.4 Znásilnění a válka .....	250
15.5 Sexuální násilí u dětí a dospělých .....	251
15.6 Vyšetření a léčba obětí znásilnění .....	252
15.7 Prevence nákazy sexuálně přenosným onemocněním (STD) .....	252
<b>16 Gynekologie dětí a dospívajících (Dionýz Dvořák) .....</b>	<b>253</b>
16.1 Historie dětské gynekologie .....	254
16.2 Rozdělení dětského věku .....	254
16.3 Anatomický vývoj v dětském věku .....	255
16.4 Pohlavní dospívání a sexuální vývoj .....	258
16.4.1 Normální puberta .....	259
16.4.2 Menarché .....	259
16.4.3 Klasifikace vývoje puberty .....	259
16.5 Hormonální regulace dospívání .....	260
16.6 Vyšetřovací metody .....	260
16.6.1 Anamnéza .....	260
16.6.2 Gynekologické vyšetření .....	261
16.6.3 Ultrazvukové vyšetření .....	262
16.6.4 Hormonální „funkční cytologie“ .....	263
16.6.5 Další vyšetření .....	265
16.7 Poruchy pohlavního dospívání .....	265
16.7.1 Předčasná puberta (pubertas praecox) .....	265
16.7.2 Retardace pohlavního dospívání .....	266
16.8 Vrozené vývojové vady rodidel a poruchy diferenciace rodidel .....	268
16.8.1 Vývojové vady pohlavních žláz (aplazie či dysgeneze gonád) .....	268
16.8.2 Intersexuální malformace .....	268
16.8.3 Vývojové vady odvodných cest pohlavních .....	270
16.9 Nepravidelnosti utváření a uložení vnitřních rodidel .....	273
16.10 Záněty rodidel .....	273
16.10.1 Vulvovaginitida .....	273
16.10.2 Adnexitida .....	275
16.11 Synechia vulvae infantum .....	277
16.12 Krvácení z rodidel .....	278
16.12.1 Krvácení z rodidel v klidovém období .....	278
16.12.2 Poranění rodidel .....	278
16.12.3 Cizí těleso v pochvě .....	280
16.13 Porucha menstruačního cyklu .....	280
16.13.1 Primární amenorea .....	281
16.13.2 Sekundární amenorea .....	281
16.13.3 Juvenilní metroragie .....	282
16.13.4 Dysmenorea .....	284
16.14 Náhlé příhody v dětské gynekologii .....	284
16.15 Kožní choroby rodidel .....	285
16.16 Gynekologické nádory v dětském věku .....	287
16.16.1 Nádory zevních rodidel .....	287
16.16.2 Nádory pochvy .....	288
16.16.3 Nádory dělohy .....	290
16.16.4 Nádory vaječníku .....	290
16.17 Antikoncepce a terapeutické využití u mladistvých .....	293
16.17.1 Kontracepce .....	293
16.17.2 Terapeutické využití antikoncepce u mladistvých .....	294
16.18 Operační výkony v dětské gynekologii .....	295
16.18.1 Operace zevních rodidel .....	295
16.19 Balneoterapie .....	297
16.20 Prevence a HPV vakcinace v dětské gynekologii ...	299
16.21 Právní aspekty v dětské gynekologii .....	300
16.21.1 Pohlavní zneužití a znásilnění .....	300
16.21.2 Posuzování úrazů .....	301
16.21.3 Pracovní neschopnost a sporty .....	301
<b>17 Záněty v gynekologii (Jan Majer, Aleš Roztočil) .....</b>	<b>303</b>
17.1 Vulvitidy, kolpitidy, vulvovaginitidy .....	304
17.1.1 Vulvitidy .....	304
17.1.2 Kolpitidy .....	306
17.1.3 Terapie vulvitid a kolpid .....	308
17.2 Hluboký pánevní zánět .....	309

17.2.1	Příznaky .....	309	19.2	Vyšetření .....	350
17.2.2	Vyvolávající příčiny .....	309	19.3	Léčba .....	350
17.2.3	Diagnóza .....	310			
17.2.4	Prevence .....	311	<b>20 Neplodnost</b> ( <i>Karel Řežábek, Roman Chmel,</i>		
17.2.5	Léčba .....	311	<i>David Rumpík, Taťána Rumpíková, Lukáš Prudil</i> ) .....	<b>353</b>	
17.2.6	Prognóza .....	311	20.1	Neplodnost, asistovaná reprodukce .....	354
17.2.7	Epidemiologie .....	312	20.1.1	Definice sterility .....	354
17.3	Sexuálně přenosné choroby – STD (sexually		20.1.2	Časový faktor a sterilita .....	354
	transmitted diseases) .....	312	20.1.3	Výskyt sterility a prognóza .....	355
17.3.1	Herpes simplex .....	312	20.1.4	(Pato)fyzologie reprodukčního procesu ....	355
17.3.2	HPV infekce .....	312	20.1.5	Vyšetřovací metody .....	357
17.3.3	HIV infekce .....	313	20.1.6	Léčba neplodnosti muže .....	362
17.3.4	Chlamydiové infekce .....	313	20.1.7	Léčba neplodnosti ženy .....	362
17.3.5	Trichomoníáza .....	315	20.1.8	Metody asistované reprodukce .....	366
17.3.6	Gonorrhoea (kapavka) .....	315	20.1.9	Komplikace léčby neplodnosti .....	375
17.3.7	Syfilis – lues (příjice) .....	315	20.2	Transplantace dělohy v léčbě děložního faktoru	
17.3.8	Granuloma inguinale – donovanóza .....	316		neplodnosti .....	377
17.3.9	Mykoplazmatické infekce .....	316	20.2.1	Uterinní faktor infertility .....	377
17.3.10	Ektoparazitická onemocnění .....	316	20.2.2	První dočasná orgánová transplantace .....	377
			20.2.3	Alternativy rodičovství u žen s AUFI .....	378
			20.2.4	Animální výzkum UTx .....	378
			20.2.5	První humánní UTx od žijícího	
				a zemřelého dárce .....	378
			20.2.6	Studie UTx .....	378
			20.2.7	Žijící a zemřelá dárkyně .....	378
			20.2.8	Příjemkyně .....	378
			20.2.9	Odběr štěpu a jeho transplantace .....	379
			20.2.10	<i>In vitro</i> fertilizace a embryotransfery .....	379
			20.2.11	Imunosupresivní terapie .....	379
			20.2.12	Riziko rejekce štěpu .....	379
			20.3	Surogátní mateřství .....	379
			20.3.1	Problematika náhradního mateřství .....	379
			20.3.2	Současný stav problematiky .....	381
<b>18 Endometrióza</b> ( <i>Jan Drahoňovský, Jiří Hanáček,</i>			<b>21 Poruchy v prvním trimestru těhotenství</b>		
<i>Katarína Ivánková, Zuzana Marvanová,</i>			<i>(Aleš Roztočil)</i> .....	<b>393</b>	
<i>Zdenka Dolná, Markéta Bahniková</i> ) .....	<b>319</b>		21.1	Raný spontánní potrat .....	394
18.1	Epidemiologie .....	320	21.1.1	Rizikové faktory a etiologie .....	394
18.2	Etiopatogeneze .....	320	21.1.2	Klasifikace a klinické projevy raného	
18.2.1	Retrográdní menstruace .....	320		spontánního potratu .....	396
18.2.2	Extrauterinní zdroj .....	320	21.1.3	Diagnóza raného spontánního potratu .....	397
18.2.3	Metastázy .....	321	21.1.4	Léčba raného spontánního potratu .....	398
18.2.4	Genetika .....	321	21.1.5	Prevence spontánního potratu .....	398
18.2.5	Hormony .....	321	21.2	Habituální potracení .....	399
18.2.6	Zánětlivá odpověď a oxidativní stres .....	321	21.2.1	Prekoncepční vyšetření .....	399
18.2.7	Neuroangiogeneze .....	321	21.2.2	Postkoncepční vyšetření .....	399
18.3	Klasifikace .....	322	21.2.3	Léčba habituálního potracení .....	399
18.3.1	Klinické formy endometriózy .....	322	21.3	Umělé ukončení těhotenství .....	400
18.3.2	rASRM klasifikace – ASRM 1996 .....	322	21.3.1	Historie .....	400
18.3.3	Endometriosis fertility index –		21.3.2	Statistiky .....	400
	Adamson 2010 .....	325	21.3.3	Postup při provedení umělého ukončení	
18.3.4	Enziánská klasifikace (2005, 2012, 2021) ...	327		těhotenství .....	403
18.4	Symptomatologie .....	327	21.3.4	Metody provedení interrupce .....	403
18.4.1	Chronická pánevní bolest .....	327	21.3.5	Komplikace umělého ukončení	
18.4.2	Miktalgie .....	328		těhotenství .....	406
18.4.3	Další bolestivé symptomy .....	328	21.4	Mimoděložní těhotenství, ektopická gravidita .....	408
18.4.4	Cyklické krvácivé projevy .....	328	21.4.1	Frekvence výskytu .....	408
18.4.5	Sterilita .....	328	21.4.2	Klasifikace a lokalizace mimoděložního	
18.4.6	Další příznaky endometriózy .....	328		těhotenství .....	408
18.5	Diagnostika .....	328	21.4.3	Rizikové faktory mimoděložního	
18.5.1	Anamnéza .....	329		těhotenství .....	409
18.5.2	Fyzikální vyšetření .....	329	21.4.4	Etiologie .....	409
18.5.3	Zobrazovací metody .....	330			
18.5.4	Další vyšetřovací metody .....	332			
18.6	Léčba .....	332			
18.6.1	Chirurgická léčba .....	335			
18.6.2	Konzervativní léčba .....	338			
18.7	Endometrióza a sterilita .....	340			
18.8	Chyby a omyly v diagnostice a léčbě				
	endometriózy .....	342			
18.8.1	Chyby při diagnostice endometriózy .....	342			
18.8.2	Chyby při léčbě endometriózy .....	343			
<b>19 Chronická pánevní bolest</b> ( <i>Aleš Roztočil</i> ) .....	<b>349</b>				
19.1	Příčiny .....	350			

21.4.5 Patofyziologie .....	410	22.10.1 Výběr materiálu pro fixaci poševního pahýlu .....	462
21.4.6 Příznaky mimoděložního těhotenství .....	411	22.10.2 Operační technika .....	462
21.4.7 Stanovení diagnózy .....	411	22.11 Použití pesaru v léčbě descensu pánevních orgánů a močové inkontinence .....	463
21.4.8 Léčba mimoděložního těhotenství .....	412	22.12 Infekční onemocnění močových cest u žen .....	466
21.4.9 Vzácné lokalizace mimoděložního těhotenství .....	412	22.12.1 Diagnostika infekcí močových cest u žen .....	466
<b>22 Poruchy dolního genitálního traktu ženy</b> <i>(Jaromír Mašata, Petr Hubka, Roman Zachoval, Zdeněk Adamík, Zdeněk Rušavý, Vladimír Kališ, Michael Halaška, Lukáš Horčíčka, Petra Vrzáčková) ...</i>	<b>415</b>	22.12.2 Mikrobiologické vyšetření moči .....	466
22.1 Anatomie pánevního dna a malé pánve .....	416	22.12.3 Klinický obraz .....	467
22.2 Inkontinence moči, symptomy, nálezy a definice .....	417	22.12.4 Podpurná a preventivní opatření při léčbě infekce močových cest .....	469
22.2.1 Symptomy inkontinence moči – definice ...	417	22.13 Bolest v ordinaci sexuologa .....	471
22.2.2 Poruchy shromažďování moči – definice ...	418	<b>23 Poranění ženského genitálu a jeho specifika</b> <i>(Jiří Kepák') .....</i>	<b>473</b>
22.2.3 Znamky (projevy, nálezy) u inkontinence moči (Signs) .....	418	23.1 Pohlavní styk a poranění ženského genitálu .....	474
22.2.4 Mikční karty/mikční deníky .....	418	23.1.1 Ruptura ovarii post coitum jako náhlá příhoda břišní .....	474
22.2.5 Test vážení vložek .....	418	23.2 Poranění genitálu v těhotenství .....	476
22.2.6 Vyšetřovací metody inkontinence .....	420	<b>24 Nezhoubné (benigní) nádory rodidel (Aleš Roztočil) ...</b>	<b>477</b>
22.2.7 Léčba stresové inkontinence moči .....	423	24.1 Benigní nádory vulvy .....	478
22.3 Zobrazovací metody v urogynekologii .....	423	24.1.1 Nepravé nádory .....	478
22.3.1 Radiologické zobrazovací techniky .....	423	24.1.2 Nenádorová epitelová onemocnění .....	479
22.3.2 Urodynamické vyšetření .....	429	24.1.3 Nezhoubné nádory vulvy .....	480
22.4 Tahuprostá vaginální páska .....	434	24.2 Nezhoubné nádory pochvy .....	484
22.4.1 Kontinence moči .....	434	24.2.1 Nenádorové změny .....	484
22.4.2 Inkontinence moči .....	434	24.2.2 Nepravé nádory .....	484
22.4.3 Princip účinku tahuprosté vaginální pásky .....	434	24.2.3 Nezhoubné nádory pochvy .....	484
22.4.4 Historický vývoj tahuprostých pásek .....	434	24.3 Nezhoubné nádory děložního hrdla .....	485
22.4.5 Klinická praxe .....	435	24.3.1 Nepravé nádory .....	485
22.4.6 Operační léčba .....	435	24.3.2 Nezhoubné nádory děložního hrdla .....	485
22.5 Místo laparoskopické kolpopexie při řešení stresové inkontinence .....	436	24.4 Nezhoubné nádory děložního těla .....	485
22.5.1 Technika laparoskopické kolpopexie .....	436	24.4.1 Mezenchymální nádory děložního těla .....	485
22.5.2 Komplikace v průběhu operace .....	437	24.4.2 Epiteliální nádory děložního těla .....	487
22.5.3 Časná postoperační morbidita a rekonvalescence .....	437	24.5 Nezhoubné nádory vejcovodu .....	488
22.5.4 Úspěšnost laparoskopické kolpopexie .....	437	24.6 Nezhoubné nádory vaječníku .....	488
22.5.5 Rekonvalescence po laparoskopické kolpopexii .....	437	24.6.1 Nepravé nádory vaječníku .....	488
22.6 Hyperaktivní močový měchýř .....	438	24.6.2 Právě benigní nádory vaječníku .....	488
22.6.1 Fyziologie funkce močového měchýře .....	438	<b>25 Gynekologické prekancerózy (Jiří Sláma) .....</b>	<b>491</b>
22.6.2 Léčba hyperaktivního močového měchýře .....	438	25.1 Prekancerózy dolního genitálního traktu žen .....	492
22.7 Anální inkontinence .....	442	25.1.1 Prekancerózy anu .....	492
22.7.1 Etiologie anální inkontinence .....	442	25.1.2 Prekancerózy vulvy .....	492
22.7.2 Diagnostika anální inkontinence .....	442	25.1.3 Prekancerózy pochvy .....	496
22.7.3 Léčba anální inkontinence .....	442	25.1.4 Prekancerózy děložního hrdla .....	497
22.8 Sestup pánevních orgánů – základní definice, symptomy, postup vyšetření .....	446	25.2 Prekancerózy endometria .....	508
22.8.1 Prolaps pánevních orgánů .....	447	25.2.1 Klasifikace .....	508
22.8.2 Ostatní vyšetření pánve – příznaky .....	449	25.2.2 Rizikové faktory .....	510
22.8.3 Historie řešení sestupu pánevních orgánů ...	449	25.2.3 Diagnostika .....	510
22.8.4 Léčba sestupu pánevní orgánů .....	450	25.2.4 Management .....	510
22.9 Klasické metody řešení sestupu orgánů malé pánve ...	451	<b>26 Onkogynekologie (Lubomír Slaviček, Jiří Presl, Pavla Svobodová, Petra Herboltová, Jiří Sláma, Petr Šafař, Erika Utrácká, Aleš Roztočil, Věra Benešová) .....</b>	<b>513</b>
22.9.1 Terminologie .....	451	26.1 Úvod do problematiky zhoubných nádorů rodidel ...	514
22.9.2 Operační léčba descensu .....	452	26.1.1 Vznik nádorového bujení (karcinogeneze) .....	514
22.9.3 Klasické operace, které je možné používat k operacím descensu .....	453	26.1.2 Epidemiologie gynekologických zhoubných nádorů (ZN) .....	514
22.10 Laparoskopická sakrokolpopexie .....	462		

26.1.3	Vyšetřovací metody .....	515	26.9.11	Recidivující onemocnění .....	575
26.1.4	Stanovení rozsahu nádorového onemocnění .....	516	26.9.12	Dispenzarizace .....	575
26.1.5	Stanovení léčebné strategie, multidisciplinární týmy .....	516	26.10	Zhoubné nádory ovaria .....	576
26.1.6	Metody léčby používané v onkogynekologii .....	517	26.10.1	Epidemiologie .....	576
26.1.7	Hodnocení efektu léčby, doby přežití a nežádoucích účinků léčby .....	518	26.10.2	Nádory epitelové .....	576
26.1.8	Dispenzarizace po léčbě u gynekologických malignit .....	519	26.10.3	Neepitelové nádory ovaria .....	586
26.2	Onkogynekologický staging .....	519	26.10.4	Ostatní nádory ovaria .....	589
26.2.1	Klinický staging .....	520	26.11	Gestační trofoblastická nemoc .....	590
26.2.2	Chirurgický staging .....	521	26.11.1	Patogeneze GTD .....	591
26.3	Onkogynekologická genetika .....	522	26.11.2	Epidemiologie, rizikové faktory a příznaky GTD .....	591
26.3.1	Ovariální karcinom .....	523	26.11.3	Zobrazovací a laboratorní metody, staging .....	591
26.3.2	Endometriální karcinom .....	526	26.11.4	Lidský choriový gonadotropin (hCG) – marker normálního i abnormálního těhotenství .....	592
26.4	Nádorové markery v onkogynekologii .....	528	26.11.5	Hydatidózní mola – parciální a kompletní .....	592
26.4.1	Ovariální karcinom .....	529	26.11.6	Invazivní mola .....	592
26.4.2	Endometriální karcinom .....	531	26.11.7	Gestační trofoblastický tumor – choriokarcinom, PSTT, ETT .....	593
26.4.3	Cervikální karcinom .....	532	26.11.8	Gestační trofoblastická neoplazie – perzistující trofoblastická nemoc (persistent gestational trophoblastic disease – pGTD) .....	594
26.5	Fertilitu zachovávající léčba u gynekologických malignit .....	534	26.11.9	Follow-up .....	594
26.5.1	Možnosti ochrany reprodukčních funkcí ...	534	26.12	Zhoubné nádory a těhotenství .....	595
26.5.2	Karcinom cervixu .....	535	26.12.1	Frekvence .....	595
26.5.3	Karcinom endometria u žen ve fertilním věku .....	537	26.12.2	Příznaky .....	595
26.5.4	Epiteliální karcinom ovaria .....	539	26.12.3	Diagnóza zhoubného nádoru v těhotenství .....	595
26.5.5	Nositelky mutace <i>BRCA1</i> a <i>BRCA2</i> .....	540	26.12.4	Léčba .....	596
26.5.6	Borderline tumory ovaria .....	540	26.12.5	Karcinom prsu .....	597
26.5.7	Neepiteliální zhoubné nádory ovaria .....	541	26.12.6	Karcinom děložního hrdla .....	597
26.6	Zhoubná onemocnění vulvy .....	543	26.12.7	Karcinom ovaria .....	597
26.6.1	Epidemiologie .....	543	26.13	Radioterapie gynekologických zhoubných nádorů .....	598
26.6.2	Premaligní léze .....	543	26.13.1	Účinek ionizujícího záření na buňku, radiorezistence a radiosenzitivita .....	598
26.6.3	Maligní léze vulvy .....	544	26.13.2	Zdroje záření, teleradioterapie a brachyradioterapie .....	599
26.6.4	Ostatní maligní nádory vulvy .....	550	26.13.3	Plánování a provádění léčby zářením .....	600
26.7	Zhoubné nádory pochvy .....	552	26.13.4	Nežádoucí účinky radioterapie, jejich prevence a léčba .....	602
26.7.1	Epidemiologie .....	552	26.14	Chemoterapie, biologická léčba a hormonální terapie .....	602
26.7.2	Rizikové faktory .....	552	26.14.1	Karcinogeneze a nádorový růst .....	602
26.7.3	Premaligní léze .....	552	26.14.2	Chemoterapie .....	603
26.7.4	Histologie .....	553	26.14.3	Cílená léčba a imunoterapie .....	605
26.7.5	Diagnostika .....	555	26.14.4	Hormonální léčba .....	606
26.7.6	Staging .....	555	26.14.5	Podpůrná léčba .....	606
26.7.7	Léčba .....	555	26.14.6	Léčba bolesti .....	607
26.8	Karcinom děložního hrdla .....	556	26.14.7	Použití radioterapie a systémové léčby v onkogynekologii .....	607
26.8.1	Diagnostika a staging .....	557	27	<i>Senologie (Petra Tesařová, Pavla Kolíková)</i> .....	611
26.8.2	Prognostické faktory .....	557	27.1	Zhoubné nádory .....	612
26.8.3	Léčba .....	558	27.1.1	Incidence a epidemiologie .....	612
26.8.4	Dispenzární péče .....	561	27.1.2	Diagnostika a verifikace karcinomu prsu ...	612
26.8.5	Prognóza .....	561	27.1.3	Genetické poradenství a testování .....	613
26.9	Zhoubné nádory děložního těla .....	562	27.1.4	Staging .....	613
26.9.1	Základní charakteristika .....	562			
26.9.2	Diagnostika .....	562			
26.9.3	Rozdělení karcinomů endometria .....	564			
26.9.4	Rizikové a protektivní faktory .....	565			
26.9.5	Hereditární onemocnění .....	565			
26.9.6	Prekancerózy karcinomu endometria .....	565			
26.9.7	Histopatologie .....	566			
26.9.8	Staging .....	569			
26.9.9	Stupeň diferenciacie (grading) .....	571			
26.9.10	Terapie karcinomu endometria .....	572			

27.1.5 Léčba karcinomu prsu .....	614	29.9.1 Indikace a kontraindikace .....	665
27.1.6 Radioterapie karcinomu prsu .....	614	29.9.2 Typy laparoskopie .....	666
27.1.7 Hormonální léčba časného karcinomu prsu .....	615	29.9.3 Provedení laparoskopie .....	666
27.1.8 Adjuvantní chemoterapie .....	616	29.9.4 Popis nejčastějších laparoskopických operací v gynekologii .....	669
27.1.9 Systémová terapie pro HER2-pozitivní karcinom prsu .....	617	29.9.5 Komplikace laparoskopie .....	673
27.1.10 Systémová léčba metastatického karcinomu .....	617	29.10 Hysteroskopie .....	675
27.1.11 Antiresorpční léčba .....	617	29.10.1 Indikace k diagnostické hysteroskopii .....	675
27.1.12 Duktální karcinom <i>in situ</i> .....	617	29.10.2 Indikace k operační hysteroskopii .....	675
27.1.13 Prezervace fertility a těhotenství .....	618	29.10.3 Kontraindikace hysteroskopie .....	675
27.1.14 IVF a karcinom prsu .....	618	29.10.4 Principy provedení hysteroskopie .....	676
27.1.15 Karcinom prsu a těhotenství .....	618	29.10.5 Hodnocení intrauterinní patologie před výkonem .....	676
27.1.16 Sledování nemocných v remisi karcinomu prsu .....	620	29.10.6 Redukce operačního rizika při hysteroskopii .....	676
27.2 Nezhoubné nádory prsu .....	622	29.10.7 Distenční média .....	676
27.2.1 Vývojové abnormality .....	622	29.10.8 Ultrazvuk .....	676
27.2.2 Zánětlivá onemocnění .....	623	29.10.9 Zdroj světla .....	676
27.2.3 Nepliferativní léze .....	624	29.10.10 Světelný kabel .....	676
27.2.4 Proliferativní léze a neoplazie .....	625	29.10.11 Hysteroskop .....	676
27.2.5 Terapie mastodynie .....	628	29.10.12 Elektrochirurgie .....	677
<b>28 Anestezie a analgezie v gynekologii (Petr Cvrček) ....</b>	<b>629</b>	29.10.13 Instrumentarium .....	677
28.1 Anestezie .....	630	29.10.14 Anestezie a analgezie .....	678
28.1.1 Celkové znečlivění .....	630	29.10.15 „See and Treat“/ambulantní hysteroskopie .....	678
28.1.2 Regionální anestezie .....	631	29.10.16 Biopsie endometria .....	678
28.2 Pooperační analgezie .....	633	29.10.17 Kyretáž a mikroabraze .....	678
28.2.1 Pooperační regionální analgezie .....	634	29.10.18 Resekční výkony .....	678
28.3 Chronická bolest .....	634	29.10.19 Komplikace .....	682
28.3.1 Diagnostika .....	635	29.11 Robotická chirurgie v gynekologii .....	684
28.3.2 Terapie .....	635	29.11.1 Hysterektomie z benigní indikace .....	687
<b>29 Gynekologické operace (Aleš Roztočil, Magdalena Vojtěchová, Vít Weinberger, Michal Mára, David Kužel, Radovan Pilka) .....</b>	<b>639</b>	29.11.2 Myomektomie .....	688
29.1 Klasifikace gynekologických operací .....	640	29.11.3 Endometrióza .....	688
29.2 Indikace ke gynekologické operaci .....	642	29.11.4 Urogynekologie .....	688
29.3 Předoperační příprava .....	642	29.11.5 Onkogynekologie .....	689
29.4 Komplikace operační léčby .....	643	<b>30 Etika v gynekologii (Martina Novotná) .....</b>	<b>691</b>
29.5 Bezkrvní medicína v gynekologii .....	644	30.1 Klíčové oblasti .....	692
29.5.1 Prevence krevních ztrát v konzervativní gynekologii .....	644	30.1.1 První návštěva u gynekologa .....	692
29.5.2 Prevence a minimalizace krevních ztrát v operační gynekologii .....	645	30.1.2 Reprodukční období .....	692
29.6 Instrumentária používaná při gynekologických operacích .....	647	30.1.3 Nemoci, operativa, informovaný souhlas, negativní reverz .....	696
29.6.1 Dělení instrumentária .....	647	30.1.4 Onkologie, sdělování diagnózy, důstojné umírání .....	696
29.6.2 Práce se základními chirurgickými nástroji .....	649	<b>31 Fyzioterapie v gynekologii (Simona Roztočilová, Aleš Roztočil) .....</b>	<b>699</b>
29.6.3 Laparoskopická operativa .....	651	31.1 Fyzioterapeutické vyšetření .....	700
29.7 Gynekologické operace z otevřeného přístupu .....	652	31.2 Léčebné metody ve fyzioterapii .....	700
29.7.1 Vaginální operace .....	652	31.3 Indikace fyzioterapie .....	700
29.7.2 Abdominální operace .....	654	31.3.1 Pánevní bolest .....	700
29.8 Radikální onkogynekologické operace .....	656	31.3.2 Sexuální dysfunkce (dyspareunie, vaginismus) .....	700
29.8.1 Radikální onkogynekologická operace šitá na míru .....	656	31.3.3 Infertilita a sterilita .....	700
29.8.2 Koncept sentinelové uzliny v onkogynekologii .....	657	31.3.4 Poruchy pánevní statiky a inkontinence moči, plynů a stolice .....	701
29.8.3 Radikální operační léčba .....	659	31.3.5 Onemocnění pohybového aparátu .....	702
29.8.4 Exenterace .....	663	31.3.6 Předoperační a pooperační fyzioterapie .....	702
29.9 Laparoskopie .....	665	<b>32 Gynekologie v rozvíjejících se zemích (Aleš Roztočil, Jan Mayer, Ondřej Šimětka) .....</b>	<b>705</b>
		32.1 Současná situace .....	706

32.2 Poskytování základních zdravotnických služeb v zemích třetího světa .....	707	33.3 Technické a věcné vybavení gynekologické ambulace .....	730
32.3 Gynekologie v rozvojových zemích .....	709	<b>34 Soudní znalec v gynekologii (Aleš Roztočil) .....</b>	<b>733</b>
32.3.1 Podmínky gynekologické péče v rozvojových zemích .....	709	34.1 Znalecký posudek, obor zdravotnictví, odvětví gynekologie a porodnictví .....	735
32.3.2 Porodnická pěstěň .....	710	<b>35 Bezpečné prostředí zdravotnického zařízení (Soňa Niklová, Vlasta Dvořáková, Lada Nováková) ...</b>	<b>741</b>
32.3.3 Aborty .....	713	35.1 Bezpečné prostředí zdravotnického zařízení .....	742
32.3.4 Sexuální násilí .....	715	35.1.1 Akreditace .....	742
32.3.5 Infertilita a sterilita .....	715	35.1.2 Zdravotnictví při mimořádných událostech .....	743
32.3.6 Antikoncepce a sterilizace .....	716	35.1.3 Management rizik .....	748
32.3.7 Hydatiformní moly .....	717	<b>Jmenný rejstřík .....</b>	<b>753</b>
32.4 Rituální genitální mutilace žen (female genital mutilation – FGM) .....	717	<b>Věcný rejstřík .....</b>	<b>753</b>
32.4.1 Zákonné normy .....	719	<b>Souhrn .....</b>	<b>769</b>
32.4.2 Klasifikace female genital mutilation .....	719	<b>Summary .....</b>	<b>771</b>
32.4.3 Ošetření female genital mutilation .....	722		
32.4.4 Následky female genital mutilation .....	723		
32.4.5 Několik rad závěrem .....	724		
<b>33 Ambulantní gynekologie (Jan Majer) .....</b>	<b>727</b>		
33.1 Prevence v gynekologii .....	728		
33.2 Dispenzarizace v gynekologii .....	729		

# Seznam použitých zkratek

---

5-FU	5-fluorouracil
5-HMT	5-hydroxymethyltolterodin
A	antracyklin
ACOG	American College of Obstetricians and Gynecologists
ACTH	adrenokortikotropní hormon
ADNEX	The Assessment of Different NEoplasias in the adneXa
AFC	stanovení ovariální zásoby (antral follicle count)
AFP	alfa-fetoprotein
AFS	American Fertility Society
AGC-FN	atypické žlázné buňky pravděpodobně neoplastické (atypical glandular cells favour neoplastic)
AGC-NOS	atypické žlázné buňky nespécifikované (atypical glandular cells not otherwise specified)
aGnRH	agonisté gonadoliberinu
AGS	adrogenitální syndrom
AH	asistovaný hatching
AH/EIN	atypická hyperplazie/endometriální intraepiteliální neoplazie
AI	anální inkontinence
AI	inhibitor aromatázy
AIDS	syndrom získané imunitní nedostatečnosti (acquired immuno-deficiency syndrome)
AIN	anální intraepiteliální neoplazie
AIS	adenokarcinom <i>in situ</i>
AIS	syndrom necitlivosti k androgenům (androgen insensitivity syndrome)
AIS	adenokarcinom <i>in situ</i>
AJCC	American Joint Committee on Cancer
ALH	atypická lobulární hyperplazie
ALND	exenterace axilly s disekcí lymfatických uzlin
AMH	antimülleriánský hormon
antGnRH	antagonisté gonadoliberinu
APL-TENS	acupuncture like TENS
APTT	aktivovaný parciální tromboplastinový čas
AR	androgenový receptor
AR	asistovaná reprodukce
ARC	syndrom příbuzný AIDS (AIDS Related Complex)
ARDS	syndrom respirační tísně dospělých (adult respiratory distress syndrome)
ART	abdominální radikální trachelektomie
ART	axilární radiační terapie/technika asistované reprodukce
ASC-H	atypické dlaždicové buňky, nelze vyloučit HSIL (atypical squamous cells cannot exclude HSIL)
ASC-US	atypické dlaždicové buňky neurčitého významu (atypical squamous cells of undetermined significance)
AT III	antitrombin III
ATB	antibiotika
AUC	plocha pod křivkou (area under the curve)
AUFI	absolutní uterinní faktor infertility
AUFR	průměrná rychlost proudu moči
AUGS	American Urogynecologic Society
BCS	chirurgický zákrok zachovávající prs
BEP	bleomycin, etoposid, platina
β-hCG	beta podjednotka lidského choriového gonadotropinu
bFGF	bazický fibroblastový růstový faktor
BIS	bispektrální index
BMD	kostní denzita (bone mineral density)